

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 19. Iterum inclinans se, digito scribebat in terra. Scripsit Christus eorum peccata, quô illos confusos eliminavit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

sum memm fabricauerunt peccatores. Quinimo hoc ipsum Dauid intellexit, quando commissio illo superbia peccato, delectu populi sibi facta, peccati sui gravitatem agnoscebat ex poena, qua Deus illud iam puniebat, iudens sibi peccus, ingemiscens exclamavit: *Peccavi valde hoc factum, sed precor Domine, ut transferas iniquitatem serui tui: quia stultus ego sum.* Quid ait o Dauid et tuam? Dominus transferat iniquitatem! Ut transferas iniquitatem serui tui? Num forte lusus est ioculatoris histronna? (a) O profundum Sacramentum! Quando lapsus est in praegrando illud adulterij peccatum cum Bethsabee, nec non Viri homicidium, cum multis (a) interiecit, & summam Propheeta Nathan diligentia, culpam agnovit, eiusque gravitatem intellexit, suam emisit illo lamentabili gemitu confessionem *Peccavi Dominus*. Cui Nathan: *Dominus transulit peccatum tuum.* Animam quorcumque Rex Dominus transulit peccatum tuum. Propitius sit mihi quis hic loquendi modus? Nonne melius, brevius, & citius dixisset Deus tibi agnosce? Minime, non enim hoc tantummodo dicere voluit, sed & modum exprimit. Omnia nobis peccata per Christum remittuntur a Deo.

2. Reg. ca. 24. 10.

XV.

Cur dicitur

Davidis peccatum

translatum

(a)

De passio

passio

(a)

Desponsus

de cantu

dasus: y

profas.

2. Reg. ca. 12. 23.

Ad Col. ca. 2. 13.

1. Sai. 13. 6.

Matth. ca. 17.

3. p. 9. 2.

art. 7. 8.

D. Avg.

inquit D. Aug. Quo humiliatus querit a nosem su-

stulit. Sic semper benedictus.

§. 19. Iterum inclinans se, digito scribat in terra. Scripsit Christus eorum peccata, quo illos confusos illuminavit.

Pharisaei passione obcecati non intellexerunt, quid illis Dominus vellet indicere, quinimo crediderunt, quod istum declinat & diuertit quæreret, & qui respondere non posset, tempus extenderet, seque excusaret: institerunt igitur tanto vehementius, quanto certius credebant, quod iam illum superasset, & quod non responderet difficultate constrictus in interrogationis Arbitrari sine Christum Salomoni secutum fuisse consilium. Si est tibi intellectus, responde proximo: Sin autem, sit manus tua super os tuum, ne capiam in verbis iniquitatis & confundaris. Igitur arbitrari, quod illum illaqueasset, nescientem quid responderet, exciperunt singuli responsum egerit vehementius. Magister responde, Magister quid dicis? Ne nos ulterius detinuas, quousque animam nostram collige? Ad responsum anhelans. O mentis inopes an Spiritus S. detinuit rigoretis, quod qui grauioris dubium quærere difficultatis, morari debeat ad respondendum? Et non Magister interrogatus, ut respondeat pruden- ter, duobus debet immorari. Primo: studio considerationi, & proposito dubij in ditationi. Secundo: necdum debet suo rummari intellectu, vel libros euoluere, sed in super & Deum consulere eius lumen implorare, quod difficultatem intelligat, & verba soluendæ difficultati deponat aptissimum quippe est, quod sine Dei la- uore & luce nulla possit apud difficultas intelli- gi, quanto minus declarari. Hoc illis radicat verbis: *Qui interrogationem manifestat parabit uerbum, & sic deprecatu exaudietur, & reformabit discipulum, & tunc exaudietur.* Cui incumbit interrogata declarare, ne uelox sit in respondendo, sed in se reuerfus, studijs intensus Deum pro lumine deprecatu, disponat solutionem. Hoc est *parabit uerbum.*
S. Theologus D. Thomas Magister tantam uir claris doctrinâ, in quibuslibet grauioris momenti dubijs, sibi uel ab alijs propositis, uel occurrentibus, ad studium continuo recurrerat, & orationem, primo tamen ad orationem, quam studium: unde prudentes adeo reddidit solutiones summè difficultibus quæstionibus, ut stultus teste ipso Papa Ioanne 22. tot fuerat miracula,

Handwritten marginalia: 'Nathan' written vertically in large letters.

Vertical marginalia on the right edge of the page, including 'I. Car. Chri...', 'II. Nos de...', 'III. D. Thom...', 'IV. Ante...', 'V. Iustit...', 'VI. quæst...', 'VII. inu...', 'VIII. stu...', 'IX. stultu...'.

eius quot eius responsa. Pr Clemens Papa octa-
vius hoc de eius libris procul testimonium, quod
immunes essent *absque ullo prolixo errore*. Sic
nobis esset agendum qui in rebus grauibus ab
aliji consulimur, non tam precipitanter, ut sa-
cimus, respondendo, dando vt multi cum suis
sententijs de lucro cessante, & damno emer-
gente fœneratoribus largas ad sua lucra con-
tractusque licentias, & ipsi impudicis qui suis
inharent lasciujs non præcipiendo proximas
vt amoueat occasiones, nec non ijs, qui alie-
na reinent, effusam, nec restituant dando
facilitatem.

Quæstio est, ô Scribæ & Pharisei, quam
obijcitis tantæ difficultatis, vt ille, qui Deo ipso
scientia est inferior, dare non posset tam pru-
dentem vt decet responsum: solus etenim
ipse cõiungere poterat summum legis Moysi-
cæ rigorem summæ Euangelicæ, quam prædi-
cabat misericordix. Parumper expectate, per-
mittite, vt in re tam graui modicum temporis
immoretur. Nolunt, sed molesta præcedunt
instantia illum cogere, vt se improvidè præci-
piet, vt in hanc vel illam partem decipiat,
vnde grauitur inflant, suam expediât, solu-
tionem. Erigit se Christus, & diuina sive
sapientix sententiam profert conuenientem.

*Qui sine peccato est vestram, primus in illam
lapidem mittat.* D. Hieronymus ait, quod in

IV. *græco legatur hæc vox ἀνεπίστατος, quod si
Christi respõsio.* significat irreprehensibilis, q. d. Moysi non contra-
dico, nec latè ab eo legi repugno. Quid ait
Moyses? vt moriatur & lapidetur adultera.
Huic non contradico, sed hoc enuntio, vt mani-
bus non peccet rea nebulonum. Integer vix
scelerisque purus, primus in illam lapidem
mittat. O diuinam sententiam. Non dico, non
cazdat virgis latro, sed hoc pronuntio, non
illum condemnet latro sceleris. Non dico,
homicida non puniatur porro non illum occi-
dat, qui milles mortem meruit homicida ne-
fandior. Audiamus D. Bern. *Verbum fuit abbre-
uiatum sed viuum & effeæ & auripet gladio
penetrabilium. Quam grauitur enim ad verbum
hoc sicut corda transfossat. Quam vehementer
hoc vno lapide contriti sunt lapides frontes &c.
Hic Dauidis est lapis, quem fronti inixit gi-
gantis, quo carnea turrim ignominiosè deici-
uit. Hic est ille lapis, abscessus sine manibus, quia
de cælesti prodijt sapientia, qui statim illam
euerit diuersis constâtam metallis Principibus,
Pharisæis, Doctõribus, Sacerdotibus, quorum*

D. BER. *de
Aunna.*

machinas in puluerem redegit arenæ maris fi-
mitem

Admirabilis sententia (testatur D. Aug.) que
seruat iustitiam, & preparat ad misericordiam
et benignitatem. Non ait, non lapidetur: non
enim cõducit contra legis pronuntiare iustitiã.
Non ait: lapidetur, ne legis sive Euangelicæ cõ-
tradicta misericordix. Loquatur D. Aug. *Dicitur
quod dicere debet, mansuetus & iustus, qui sine
peccato est vestrum, in illam prior lapidem mis-
sit. Hæc vox iustitia est, pupiatur peccatrix, sed
non à peccatoribus. Impletur lex sed non à præ-
uaricatoribusque.* Hic dicitur iterum se testis in-
clinat, & scribit in terra. D. Hier. opinatur quod
eorum scripserit peccata. Ex communi S. Pa-
trum opinione, prima vice quæ se Dominus in-
clinauit scripturus in terra, non scripsit eorum
peccata in particulari, sed non nisi sententiam
aliquam eorum monem. Dicunt aliqui, quod hæc
fuerit: *Scribe uros filios steriles, Alis hanc Terra
audi verbum Domini Alis illam: Kocadentes in
te in terra scribitur.* Vel hoc voluit stratagemate
eorum retundere superbiam, & obligare, vt su-
seipos, oculos retorquerent, vel in eis aliquid
eius operari, quod hanc scripturam expedites
digimus. Altera verò vice scripturam exarant
adeò mysteriosam, vt (sic hoc notante D. Bon.)
eorum accusatorum singuli hanc inspicientes,
sua peccata scripta clarè & distinctè aduerteret,
crederentque singuli, quod sicut illi ea videbãt,
ceteri quoque, qui præsentis aderant, eadem &
viderint & detegerint esse q. eorum vita cõsto-
ram oculis patentissima. Nec hoc multum, ete-
nim qui suis dare potuit talem virtutè Aposto-
lis, vt vnum verbu pronuntians, in eo quisque
proprium suum ac naturale auderet idioma: po-
tuit & eandem huic scripturæ communicare
virtutem. Potest artifex speculum constare cry-
stallinum, quod vnum cum sit & simplicissimū,
illud tamen inspiciendo: quisque suum in eo
proprium conspiciat vultum, eiusque omnes cir-
cumstantias ac qualitates. Aptius poterat ille
Dominus omnipotens alterum componere spe-
culum, in quo quisque distinctè propriæ vultum
conscientiæ, cum illaque eius magnitudinem poterat
notare malitias.

VI. *Quid
Christi
scripserit
Prima &
Secunda
vice.*
*1er. cap.
22. 30.
1er. cap.
22. 19.
1er. cap.
27. 13.
L. de vita
Christi
cap. 68.*

VII. *Christus
ceruorū
hinnulo
cõpara-
tur.*
*Cant. 20.
8. 14.*

47. *Et
Dani. 6. 3.
Tr. 33. in
Ioan. T. 9.
V.
Seruat
iustitiã &
profert
miseri-
cordiam,
D. AvC.
L. 2. cõtra
Pala. 101.
medium.*

VI. *Quid
Christi
scripserit
Prima &
Secunda
vice.*
*1er. cap.
22. 30.
1er. cap.
22. 19.
1er. cap.
27. 13.
L. de vita
Christi
cap. 68.*

VII. *Christus
ceruorū
hinnulo
cõpara-
tur.*
*Cant. 20.
8. 14.*

Robabat sponsa sponsum, diuina diuina:
*Fuge dilecto mi & assimila uis caprea, hinnuloque
corpore. Latens serpentes, & vipera spelcis suis
autritque conclusa, accedit ce ceruorum hinnulos,
os interomittit, & exiffatillio procedunt om-
nes in lucem & deteguntur. Opus hoc est ho-
dicrum*

diernum diuini spiritus, qui, velut hinnulus se inclinat, & diuinae suae potentiae cogit, ad lucem, ut procedant serpentes, viperaeque criminum, quae eorum peccatoribus, velut propriis antris delitescere abcondita. Ne fallor, infelices illos contempletur David, illisque ait hoc, quod alius expendimus, & hic plus iusto

Psa. 62. 4.

quadras: *Quo usque irruitis in hominem uniuersos, tamquam parietem inclinatum, & mace- riam depulsa? a mentes, excitebron quousque tandem in visum hanc tormatim irrueris, qui instar est parietis in vobam pariem inclinatum, & instar lapidum cumuli, qui ruinam minatur?*

VIII.
Simili-
tudo.

Cauete vobis, infelices, cadet enim, vos opprimet, vos interficiet. Ita quidam illud interpretantur: *Interficietis vos*, quod intelligitur passi- ue, Vos ipsos interficietis, vobis ipsis mortem accersitis. Quam ille monte captus est, qui accedens ad parietem si videret inclinatum, proximumque casum, circumiens graui conaretur illum impetu prostrare? Caue tibi mortali- um stultissime: cadet etenim teque sua oppri- met ruina. Hoc illis David intimat, hoc hodie completur. Ad Christum tormatim accedunt, ille se, velut paries inclinat. Procul abscedite miseri, illum relinquit. Nolent illi, sed pa- rietem impetunt, conungue Christum, ut respondeat. Omnes ergo perdemini, sicut & perditus sunt: cum illos summo rubore confu- derit. Nihil homini potest esse magis ignomi- ni osim, quam ut Deus suum illi peccatum, quale est, clare describat: nullum etenim est terra rostrum, nec serpentis aspectus, sed nec ipsius daemoris, qualis est peccati, quando Deus illud, quale est, ipsi proponit pecca- tori: nullum malum quale illud, illi esse confetur.

IX.

Summa
peccati
grauitas.

Vel semel tantum, cum suum Deus Caino depinxit fratricidium, tam horrendum illi visum est, ut spem omnem abiecerit misericordiae: & in rei veritate, si tibi Deus tuorum obijceret malitiam peccatorum, qualia illa sunt, nisi sua te manu saluaret, talia tibi viserentur, ut de diuina bonitate desperares. Ita diximus hanc vnam fore duriores panam, quam Deus in die iudicij ponet maledictos, i- his gehennalibus ignibus grauiorem (ut opinatur D. Basilius) qua distinetur illis exponet in- quitates, hoc praecipient: *Diuid: Arguam te, & statuam contra faciem tuam.* Cum remissa essent hanc indicata, quando contemplantur illa, prout ea Nathan si proposuerat, sic de se

Ora. 12.

*qua est de
suis ho-
ano me-
dian*

Pf. 49. 21

testatur: *Non est sanitas in carne mea, non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum.* Ita ruaritas sua Christus obiecit criminibus, quibus ita confusi sunt, ut calum super se tunc arbitrentur. O maxime Moyses, Christus Domine, qui digiti virgam extendis in terram, & mulx. 25 cyniphe orientur, adeo mordaces, ut licet quis duritie hbaro sit, ipsum omneque repellat, inquietent, & elumincat & gypsis, ut non sit qui consistere, qui possit quiescere, longè fugiunt, & quibus se abcondant, quarunt latibula, sic illis contigit, quam confusi, quam perierunt vus post alterum citius aufugiunt, ut non sit, qui vel verbum ot loquatur, vel faciem audeat attolere, vel vus.

Videtur in illis implere, quod per Ezechielem praedixerat & D. Hiero. expendit: *Scies, quia ego Dominus, ut recorderis, & confundaris, & non sis tibi vltra aperire os pra conspici- tua.* Scribit Plinius poe. tissimum medium esse lugandi & terrendi leones crudelissimos, qui noctibus horreadis obtraat rugitus, si quis subito faciem accenderit, cuius lux eorum perstringat oculos: etenim quam primum illum conspexerint: quantumlibet carniore sint, ter- rentur & aufugiunt, nec diutius adducit coram ea consistere: quocirca cecitit Poeta.

Ardentesque facies, quas quamuis sciant, horret.

O crudelissimi leones, quam grauius Chris- tum vadoquaque circumcingunt, quos edo- bant rugitus, quam parati, ut illum deglu- tirent? Cum iam illi feruentius ac fastuosius instarent, faciem de digito suo Christus ac- cendit tanta luce radiantem, ut ex illa, quae de face radiabat quisque sua videt e recitata seclera, quae omnium oculis iudicabat esse manifesta. Quo factum est, ut fugam omnes capesserent, nec vno quidem superstitie: *Vnus post alterum commoti, confusi, turbati, ut ille Davidici licet occinerit: Catuli leonum rugientes, ut rapiant &c. Ortus est sol, & in cubilibus suis collocabuntur.* En qualiter illos describat nobis Euangelista fugientes: *Vnus post vnum exibant.* Notat autem D. Ambro. D. Ad. q. od ait Euangelista pufore suffulose pro- puelle: *incipientes a senioribus:* cum enim ad eorum vita tantis esset secleribus infamis, quo diutius vivebant, eo committentur grauiora: ceteris seniores, ceteris erant neq. io es vnde magis etrubescant, &: *Vnus post vnum exi-*

hinc. Ipsi plura habebat crimina, qui dicitur vixit. Inquit D. Amb. Et indubie illis hoc accidit. Et confideo quod superbis illis Assyrijs Dei populum in Bethulia coronam militari cingebat. Abscondente enim Iudith superbi caput Holofernis: Fugit mens, et consiliu ab eis. Et solo tremore. Et metu agitati super praesidia sumunt ita ut nullus loqueretur cum proximo suo sed inclinato capite, relicta omnibus, eu adere festinant Hebræos, quos armatos super se venire audiebant, fugientes per vias camporum, et semitas collium.

§. 20. Se probat Christus verum Deum, dum ad lucem profert accusatorum adultera peccata secretissima.

clare conscripta, ut mero pudore confusi, coram Christo dicitur hærere, non profumerent.

Prodigiis xq. et ac mirabiles fuerit illa plaga, quibus obumbratus Deus rebellemq. puniuit Pharaonem in illis, & per illas diuine sue potestatis dans argumentu. Quaedam illarum per manu fiebat Aaronis, alix per manum Moysi, vt expendit D. Aug. Inter has singularis omino ac mysteriosa fuit illa plaga, q. a operatus est in cineribus, qua magnates illos confudit Sarrapas & incantatores iamnes, & Mambre, qui, teste D. Pau. ceteris fuerunt obstinaciores, nedum in illo quod Moysi credere, eiusq. miracula, ac prodigia approbare noluerint, verum & in eo, quod illi tradiderint, se fortiter opposuerint, eiusq. nomi ni coram populo detrahere studuerint, quado illa cunctis patrabat inspicientibus. Et cum ita fit, quod illi ipsi eorum agnouerint magnitudinem virtutem, Moysi plane esse diuinam, sic enim eam inter se fatebantur, quando patrao ciniphu mirculo, ad quod eorum potestas erat infirmior: dixerunt: *Digitus Dei est hic*. Se nihilominus opponebant Moysi, pernicacem fouebant Pharaonis animum, & populum, ne fidem illis adhiberet, retraherent.

Vocat Dominus Moysen, atque illi: *Tollite plenus manus cinerum de camino, spargat illum Moyses in caelum coram Pharaone* &c. Sic Pharaonem, aut illi malefici, videant omnes, id quod agitis, ne forte dicant esse praestigiu, habeat q. vos maleficos: *Eruntq. in hominibus, et iumentis ulcera vesicae surgentes in vniuersa terra Aegypti*. Ambo cinerem hauserunt Moyses & Aaron: porro solus Moyses in illis, & per illos edidit miraculum: *Spargat illum Moyses*. Spargit illu Moyses & cinerem quaquauerum diffundit, & continuo exorta sunt bestiae, & tam immunda, ac molesta simul vulnera, vt confusi pertinaces illi sapientes ac obdurati praestigia oves, qui praesentes aderant, terga subito verterint non ausi coram Moysse hærere diuini: *Facta sunt ulcera vesicatum surgentium* &c. *Nec poterant malefici stare coram Moysa propter ulcera, quoniam illis erant*. Quid hoc significat?

Fuit Moyses tam mirabilis Christi figura, q. am obdurati illi sapientes ac malefici prototypon Scribarum Pharisæorum ac inimicorum Christi adeo peruiacium, qui licet diuinam eius in miraculis, quae videbant virtutem agnoscerent, illa tamen calumniabantur, & coram populo ne crederet, detrahere conabantur. Quia remediue nari magnus ille Moyses, & Moysse potentior operetur in terra cinere. III. sparsit manibus puluerem

496
D. AUG.
Oratione
centra
quinque
hæreticis
Tom. 6.
I. 15.
I.
Opus est
Dei cor
dit secre
ta reuelat
re.

Ho. 17.
Nu. 31.

L. 19. 18
Exo. 9. 11
11.
Plaga
ex ci
netibus
myste
riosa.
Exod. 6.
8. 1.
Exo. 8.
9. 8.
111.
Qualis
miraculum: Spargat illum Moyses. Spargit illu
hec fue
rit.
IV.
Moyse
Chri
stus ma
gi lu
dæo
pra
f
guran
t

Hicron. Bapt. de Lanuana, Tom. 1.

